

ตำราดูแมว

แมว เป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้านในสังคมไทยมาตั้งแต่ยุคค้ำบรรพ์ซึ่งได้อภิสัทธาให้ขึ้นไปอยู่บนเรือนได้ ดังเห็นได้จากประเพณีการขึ้นบ้านใหม่ของคนไทยที่นิยมมอบข้าวของที่เป็สิ่งของมงคลต่างๆ แก่เจ้าของเรือน ซึ่งรวมถึงสัตว์เลี้ยง 2 ชนิด คือ ไก่ และ แมวนอกจากนี้ ในสุภามิตหรือสำนวนไทยต่างๆ มีการกล่าวถึงแมวซึ่งเป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้านอยู่มากมาย เช่น หุงข้าวประชดหมา-ปิ้งปลาประชดแมว ฟากปลาอย่างไว้กับแมว หรือแมวนอนหวด ก็สะท้อนให้เห็นว่าแมว เป็นสัตว์เลี้ยงใกล้ชิดของคนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยคนไทยโบราณเชื่อว่าการเลี้ยงแมวที่มีลักษณะดีจะทำให้เกิดคุณแก่เจ้าของบ้านจนกลายเป็นค่านิยมสืบต่อกันมา และได้บันทึกลายลักษณ์อักษรจนเกิดเป็นตำราดูแมว

สันนิษฐานว่า ตำราดูแมวมิมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ซึ่งเป็นหนึ่งในตำราพรหมชาติกล่าวกันว่าเป็นตำราโบราณที่คัดลอกสืบต่อกันมาซึ่งมีฉบับหนึ่งอยู่ในความครอบครองของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (นวม) สมเด็จพระราชาคณะผู้ใหญ่รูปหนึ่งในรัชกาลปัจจุบันท่านเป็นพระเถระที่โปรดการเลี้ยงแมวเป็นพิเศษตำราดูแมวดังกล่าวเป็นสมุดข่อย มีเนื้อหาแบ่งเป็นโคลง และมีภาพวาดพันธุ์แมวต่างๆ ประกอบ ในตำรานี้กล่าวถึงแมวพันธุ์ต่างๆ 23 สายพันธุ์ แบ่งเป็นแมวมงคล 17 สายพันธุ์ และแมวให้โทษอีก 6 สายพันธุ์

แมวที่เป็นมงคล ได้แก่ เช่น *แมววิเชียรมาศ* มีขนสีเหลืองนวล มีแต้มสีน้ำตาลออกน้ำตาลเข้ม 9 จุด และดาสีฟ้าสวยงามมาก *แมวศุภลักษณ์* หรือแมวทองแดง ขนเป็นสีน้ำตาลเข้มหรือน้ำตาลแดงทั้งตัว *แมวมาลศ* หรือแมวโคราช มีสีเทาทั้งตัว *แมวนิลรัตน์* หรือแมวโกนจา เรียกทั่วๆ ไปว่าแมวดำปลอด มีสีดำทั้งตัวและมีหางขาว *แมวก่ำแต้ม* เป็นแมวสีขาวแต้มจุดแต้มสีดำตามลำตัว 9 จุด *แมวปัดเสวต* เป็นแมวดำแต่มีขนบริเวณหน้าอกเป็นสีขาว โดยรอบ ไปถึงหลัง *แมวแซมเสวตร* เป็นแมวสีดำแต่จะมีขนสีขาวแซมทั้งตัว *แมวขาวมณี* หรือขาวปลอด มีสีขาวทั้งตัว นอกจากนี้ ยังมีแมวที่ตำรากล่าวถึงอีกอย่างเช่น *แมวกระจอก* *แมวลิงเสพย์* *แมวการเวก* *แมวจดบ* เป็นต้น แมวต่างๆ เหล่านี้จะให้คุณแก่ผู้เลี้ยงแตกต่างกันไป ทั้งในเรื่องโชคลาภ ทรัพย์สินเงินทอง ยศถาบรรดาศักดิ์ หรือการเสริมสร้างเสน่ห์

แมวที่เป็นโทษ ได้แก่ *แมวทุพลเพศ* เกิดมาพิการ *แมวพรหมพยัคฆ์* หรือแมวลายเสือ *แมวปีศาจ* คือแมวที่กินลูกตัวเอง *แมวมืด* โทษ คือแมวที่ถูกตายในท้องด้วย *แมวกอบเพลิง* เป็นแมวที่ชอบซุกตัวอยู่ตามมุมต่างๆ ไม่รับแขกและ *แมวเหน็บเสียนิยม* หางลักษณะคดงอ มักเอาหางเหน็บไว้ใต้ท้อง ซึ่งเชื่อกันว่าแมวเหล่านี้จะนำความเดือดร้อนมาให้แก่ผู้เลี้ยง

นอกจากตำราดูแมวพรหมชาติแล้วยังมีตำราดูแมวสำคัญอีกฉบับหนึ่งซึ่งสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลความเชื่อมาจากตำราตะวันตก กล่าวถึงรูปพรรณสัณฐานของแมวมงคลที่แตกต่างจากตำราเดิม ตัวอย่างเช่น *แมวลายเสือ* กลายเป็นแมวมงคลเนื่องจากสามารถเลี้ยงไว้ปราบหนู นก ภูเขาในบ้านได้เป็นอย่างดี *แมวลีทอง* หรือแมวจิงเจอร์ เลี้ยงไว้ในบ้านจะทำให้มีเสน่ห์ *แมวลีเทา* เป็นแมวนักปราชญ์ รวมถึงแมวด่างและแมวลีทองแดงก็เป็นแมวให้คุณ

หากวิเคราะห์ตำราดูแมวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะพบว่าแมวที่ให้คุณล้วนแต่มีรูปพรรณสัณฐานที่ดีในขณะที่แมวที่ไม่ควรเลี้ยงจะมีลักษณะไม่พึงประสงค์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของคนไทยในเรื่องรูปลักษณ์ โดยเฉพาะการเลี้ยงแมวซึ่งเป็นสัตว์อยู่ในเรือนก็ถือเป็นหน้าเป็นตาของบ้านอย่างหนึ่งคนไทยจึงนิยมเลี้ยงแมวที่มีลักษณะชวนมองและเป็นที่ยอมรับชมชอบแก่ผู้พบเห็น